

Voorzitter,

We strive for the best we can attain, within the scope the world allows. We streven naar het beste wat we kunnen bereiken, binnen de ruimte die omstandigheden ons bieden. Dat citaat van John Rawls spookte door mijn hoofd bij het lezen van de begroting. Want optimisten zullen hierin een gebrek aan ambitie vinden - waar liggen de grote verschuivingen in beleid en financiële middelen? - terwijl sceptici de begroting juist te ambitieus vinden. Is er wel voldoende ruimte om de ambities waar te maken? En wellicht zal een enkeling zich vandaag afwisselend optimist en scepticus tonen, al naar gelang dat politiek beter uitkomt.

Onzekerheid kenmerkt de situatie waar Voorschoten zich in bevindt. We zijn onder het financieel toezicht uit, maar het lek is nog niet boven. We hebben een gebrek aan liquiditeit, wat investeren moeilijk maakt, en een schuldenlast die we aan moeten pakken. Bovendien brengen onzekerheden over onder meer de jeugdhulp, bodemdaling en klimaatverandering, maatschappelijke én financiële risico's met zich mee. Plannen moeten nog uitgewerkt worden, oplossingen vragen om creativiteit, investeringen blijven moeilijk. En dat terwijl Voorschotenaren behoefte hebben aan duidelijkheid en we moeten werken aan herstel van vertrouwen. Wanneer wordt er iets gedaan aan het wateroverlast in mijn tuin? Kunnen kinderen straks nog in Voorschoten zwemmen? Kan ik in Voorschoten een huis vinden, als ik na mijn pensioen kleiner wil gaan wonen?

We streven naar het beste wat we kunnen bereiken, maar wel binnen de ruimte die onze financiële omstandigheden ons bieden. We hebben ambities voor de toekomst van Voorschoten, maar moeten ook realistisch zijn over het tempo waarmee we die kunnen realiseren. Daarom wil ik hier een paar uitdagingen waar ons dorp voor staat er in het bijzonder uit lichten, te beginnen met woningbouw.

Woningbouw

In het hele land en zeker in de Randstad is een nijpend woningtekort. Ook in Voorschoten ontkomen we er niet aan om stevig bij te bouwen, juist voor die doelgroepen die moeilijk aan een huis kunnen komen. Dan hebben we het over jongeren die hier zijn opgegroeid en het ouderlijk huis verlaten, over jonge gezinnen die ruimte zoeken om kinderen te laten opgroeien en over ouderen die kleiner willen gaan wonen of zorg aan huis nodig hebben. Het actualiseren van de woonvisie moet leiden tot een nieuw beleidskader voor een toereikend, divers en duurzaam woningaanbod.

We realiseren ons echter ook dat we het hoogst haalbare niet alleen gaan bereiken. We sluiten nieuwe prestatieafspraken, waarbij we meer inzet verwachten van woningbouwcorporaties, zowel in het realiseren van divers aanbod als in het verduurzamen en verbeteren van bestaande woningen. We zorgen ervoor dat wat groen is ook groen blijft, door in te zetten op herontwikkeling van locaties die nu al bebouwd zijn. En we experimenteren met nieuwe vormen van participatie, om bewoners en andere belanghebbenden beter te betrekken bij ontwikkeling in hun buurt.

Participatie

We zijn dan ook tevreden met de antwoorden die wij van het college hebben gekregen over participatie. Er is financiële ruimte binnen de middelen voor de omgevingswet - én binnen afzonderlijke projecten - voor experimenten met nieuwe vormen van participatie. We moeten werk maken van herstel van vertrouwen. Het beleid van de gemeente en de inrichting van ons dorp in het

bijzonder zijn gezamenlijke verantwoordelijkheden. We maken onze keuzes niet vóór de inwoners van onze gemeente, maar mét hen.

Voorschoten moet dus beter gaan samenwerken met bewoners en ondernemers, zeker bij realisatie van ruimtelijke projecten. Om die aanpak te versterken, dient D66 een motie in waarin we het college verzoeken om met een coöperatieve dorps- of wijkraad te komen, waarin Voorschotenaren door middel van loting gevraagd wordt om mee te denken over een concreet vraagstuk. Niet wachten tot Voorschotenaren zich uit zichzelf melden om mee te denken, maar actief de inzichten van bewoners en ondernemers opzoeken.

Duurzaamheid

Een volgende grote uitdaging voor ons dorp, maar uiteraard niet voor ons dorp alleen, is het veranderende klimaat. Dat heeft immers grote gevolgen. De bodem van onze veengronden daalt en extremer weer zorgt voor steeds zwaardere belasting van riolering. We zien in de begroting veel aandacht voor deze problemen, maar blijven ons zorgen maken over de mate waarin we erin slagen om Voorschotenaren te beschermen tegen de gevolgen van klimaatverandering.

Voorlopig moeten we echter ook alles-op-alles zetten om onze negatieve invloed op het klimaat te beperken. Ook daarbij geldt primair, zoals voor veel zaken, dat we de ruimte om het hoogst haalbare te kunnen bereiken, vergroten door samenwerking. Voorschoten kiest voor intensievere samenwerking in de Leidse regio en juist voor de energietransitie moeten we zorgen dat die samenwerking snel van de grond komt. De afgelopen jaren is er teveel gepraat over hoe samenwerking formeel georganiseerd zou moeten worden en is er te weinig daadwerkelijk aangepakt in de regio. Dat moet veranderen, zeker als het om het klimaat gaat.

Dat ontslaat ons echter niet van de verantwoordelijkheid om zelf ook veel te doen. In de begroting staat een aantal maatregelen, zoals het werven en trainen van wijkambassadeurs, het plan voor gemeentelijke energiebesparing en het aanstellen van een coördinator voor de energietransitie. Veel van de dekking daarvoor wordt gevonden in de reserve duurzaamheid, waar D66 zich altijd voor heeft hardgemaakt. Dat is goed. Wat we echter nog missen is een totaal overzicht van alles wat we hebben gedaan, doen en gaan doen om de energietransitie in Voorschoten te versnellen. Het college heeft reeds toegezegd in het voorjaar met een nieuw milieubeleidsplan te komen, maar dan moet ook duidelijk zijn wat het totaal aan maatregelen in Voorschoten is, die moeten bijdragen aan de realisatie van onze duurzame ambitie: een energieneutraal Voorschoten in 2030. Daarom dienen wij en motie in die het college verzoekt om tot een totaaloverzicht van particuliere en publieke initiatieven tot verduurzaming te komen.

Jeugdhulp

Een laatste maatschappelijke uitdaging die ik hier wil benoemen en die grote financiële consequenties heeft, is de jeugdhulp. Voorop moet staan dat ieder kind de kans moeten krijgen om gelukkig, succesvol en gezond op te groeien. Een van de zaken die we op zo kort mogelijke termijn aanpakken, is de versplintering van de jeugdhulp. Zoals inmiddels vaker besproken, kopen we de jeugdhulp in de Haagse regio in, terwijl we de aanpak van kindermishandeling in de Leidse regio hebben geregeld. Ondanks de oprechte inspanningen van de professionals in Voorschoten die alles doen om kinderen zo goed mogelijk te helpen, brengt die verdeling teveel risico's met zich mee. Ik heb jeugdhulpverleners gesproken die actief zijn in Voorschoten en die zelf aangeven de weg naar Veilig Thuis in Leiden moeilijk te kunnen vinden. Dat moet veranderen.

Daarnaast moeten we ervoor zorgen dat er voor alle kinderen en jongeren voldoende middelen zijn, mochten zij een beroep doen op de jeugdhulp. De prognoses van de kosten van de jeugdhulp blijven lastig. Daarom ondersteunen wij de keuze om komend jaar vanuit de reserve sociaal domein, aanvullende middelen vrij te maken voor de jeugdhulp. Wij maken ons echter wel zorgen dat dit voorlopig slechts éénmalig gebeurt en dat dit vanuit de reserve gaat. Er is weinig reden om aan te nemen dat er in 2020 minder beroep gedaan zal worden op de jeugdhulp en de reserve sociaal domein loopt op deze manier snel leeg. Daarom onze vraag aan het college wat we kunnen doen om te zorgen dat we uiteindelijk structureel voldoende middelen hebben voor de jeugdhulp.

Schulden

Dan tot slot voorzitter een korte laatste punt. Een relevante verschuiving ten opzichte van een jaar geleden is de keuze om niet meer een storting te doen in de concernreserve om zo onze schulden te reduceren. Dat is helaas een noodzakelijke keuze, maar het baart D66 ook zorgen. We kijken dus met smart uit naar de nota schuldenreductie die reeds is toegezegd.

Wat ons betreft ligt er een goede begroting. Het is voor D66 duidelijk dat het college een moeilijke balans moet zoeken tussen ambitie en realiteitszin, terwijl de gemeente werkt aan herstel van vertrouwen in het dorp. Maar *the proof of the pudding is in the eating*. Veel van de ambities moeten komend jaar uitgewerkt worden in concreet beleid en dan moeten we zien wat het hoogst haalbare is dat Voorschoten kan waar maken, binnen de ruimte die onze omstandigheden bieden.